

Bengt Eliasson

Principer för samarbete och överenskommelser mellan idéburna organisationer och Botkyrka kommun

Gemensam deklaration

Detta dokument är en gemensam utgångspunkt för samarbetet mellan den sociala ekonomin/idéburna organisationer¹ i Botkyrka (SE/IBO) och Botkyrka kommun. Det grundläggande syftet är att ge en stabil bas för organisationernas verksamhet och utveckling. Det innebär samtidigt en utveckling av det lokala civila samhället och den demokratiska basen.

Den sociala ekonomins föreningar och organisationer bär inom sig en kraft och en förmåga som vi vill ta vara på. Den politiska viljan är att fånga upp det engagemang och den inneboende drivkraft som är viktig för samhällets utveckling. Den sociala ekonomin har i många fall större kontaktnätverk och bättre kännedom när det gäller vissa verksamhetsområden. Detta innebär inte att kommunen avhänder sig ansvar och finansiering av välfärdstjänster utan ser det som ett tillfälle för att stärka våra föreningar och organisationer.

De som verkar inom den sociala ekonomin utför ett viktigt arbete som komplement till den kommunalt drivna verksamheten. Föreningar och organisationer drivs av idéer och inte av vinstintresse, det är detta vi vill fånga upp och uppmuntra.

Sammanfattning

För att underlätta och utveckla samarbetet mellan IBO och kommunen har principer arbetats fram tillsammans med en grupp föreningar.²

Föreningarna har bildat "Plattformen för idéburna organisationer i Botkyrka". Den är öppen för alla organisationer som vill delta i arbetet. Avsikten är att enas kring principer för samarbetet som håller över tiden.

Det ger:

- förutsägbara villkor för IBO,

---

¹ Begreppen social ekonomi och idéburna organisationer definieras i bilagan under avsnittet: Några begrepp

² ABF Botkyrka-Salem, Assyrien Kulturcenter, Hela Människan Botkyrka-Salem, IFK Tumba Idrottsallians och Verdandi Botkyrka

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

- en tydligare bild för IBO, politikerna och tjänstemännen vilka principer som samarbetet bygger på,
- en stabilare bas för tjänstemännens arbete och
- förutsättningar att utveckla nya verksamheter och släppa in nya aktörer.

I det här dokumentet uttrycker kommunen respektive Plattformen sin vilja att i dialog utveckla samarbetet mellan IBO och kommunen. Enskilda organisationer väljer att ansluta sig till principerna om man vill. Kommunen fattar beslut om principerna i vanlig ordning och kommer att behandla alla organisationer lika oavsett om man aktivt anslutit sig till principerna, de gäller för alla.

Syftet med principerna är att ge struktur åt samarbetet. Med dem som stöd fattas sedan politiska beslut i kommunen om resursfördelning i budget, vilka verksamheter som drivs i egen regi, särskilda satsningar och liknande.

De åtaganden för det fortsatta arbetet som kommunen och IBO gör, tillsammans eller var för sig, tas upp i särskild ordning som utvecklingsåtaganden. För kommunens del behandlas åtagandena i den vanliga beslutsprocessen i ettårsplanerna. Det kan också krävas att en fråga utreds ytterligare genom ett politiskt beslutat uppdrag.

IBO och kommunen utvecklar sina utgångspunkter för samarbetet i varsitt avsnitt.

Det som inte går att slå fast i detta dokument måste vara öppet för fortsatt dialog mellan kommunen och IBO. Ett utrymme för utveckling är också nödvändigt för att möta förändringar i samhället, fånga upp nya frågor, släppa fram nya aktörer och hitta nya lösningar.

För det praktiska arbetet kompletteras detta dokument med en handbok som dateras upp vid behov. Handboken beskriver praktiska metoder för samarbetet. Den registrerar också de beslut som fattas om reglementen, riktlinjer och liknande. Även handboken ska arbetas fram i dialog med IBO.

Ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte har startat i det pågående samarbetet. Det utvecklas vidare i handboken.

Detta dokument omfattar inte organisationer vars syfte är att dela ut vinst.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Utgångspunkter och principer

De idéburna organisationernas utgångspunkter för samarbetet med kommunen

De som är aktiva som frivilliga, förtroendevalda och/eller anställda inom de idéburna organisationerna ser att det man gör har ett värde för samhället och människorna. Detta värde kan inte ges av någon annan samhällsaktör. Särarten består i att man utgör en arena för människors behov av att uttrycka sina värderingar i ord och handling.

En överenskommelse mellan de idéburna organisationerna och kommunfullmäktige kan tydliggöra dessa organisationers roll i Botkyrka. Överenskommelsen kan ge förutsättningar att stärka samverkan mellan idéburna organisationer och det offentliga.

Idéburna organisationer har många gånger gemensamma motiv och visioner med Botkyrka kommun. Vi vill ge människor de bästa förutsättningar att realisera sina livsprojekt. Men vi har också saker som skiljer oss åt och där finns det en risk att kommunens representanter och sektorns organisationer kommer till olika slutsatser.

För oss inom idéburna organisationerna är det då centralt att vi vet att dessa skillnader i uppfattning inte ses som ett demokratiskt problem, utan tvärtom som en tillgång. Vore vi enbart fria debattörer så skulle detta förhållande inte utgöra ett problem. Men eftersom vi förutom vår opinionsbildande roll, också utför mycket konkret arbete som ofta har offentlig finansiering, blir förutsättningarna för vår självständighet avgörande.

Som idéburna organisationer har vi gått in i dialogen om denna överenskommelse för att åstadkomma en bättre situation för vårt arbete. Via överenskommelsen hoppas vi kunna belysa de centrala förutsättningarna för vårt arbete. Vi vill vara med och skapa en medveten och positiv förändring – hos oss själva som sektor och i relation till kommunen. Vi vill se denna överenskommelse som ett uttryck för vår gemensamma vilja till utveckling.

Vi idéburna organisationer är mångfacetterade i organisationsform, i arbetssätt och i hur vi uppfattar samhället;

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Vi är den lilla föreningen som helt utan anställda eller offentlig finansiering arbetar för en sak vi tror på. Vi är de stora organisationerna med både frivilliga och anställda finansierade både genom frivilliga gåvor, egna resurser och offentliga bidrag. Vi är det sociala arbetskooperativet med småskaligt och demokratiskt organiserat arbete.

Det som vi har gemensamt och som utgör kärnan är att vi frivilligt valt att gå samman kring idé och värdegrund. Det är det valet som gör att vi alla kan kalla oss idéburna. Att den offentliga sektorn stödjer detta val genom överenskommelsen har samhället mycket att vinna på.

Kommunens utgångspunkter för samarbetet med IBO

Kommunens grundläggande inställning är att ideella och frivilliga organisationer samt sociala företag spelar en central roll i samhällslivet. Botkyrka är en av Sveriges föreningstätaste kommuner där den sociala ekonomin varit och är viktig.

Kommunen ser frivilligorganisationerna som en grundläggande del av det civila samhället och demokratin. Organisationernas självständiga ställning har därvid ett eget värde. En förutsättning för samarbetet med kommunen är att organisationerna själva är demokratiskt uppbyggda och transparenta.

IBO är i sig en del av basen i det civila samhället och kan också komplettera den kommunala verksamheten på olika områden.

I civilsamhället ingår också aktiviteter i mer tillfälliga grupper och nätverk som kan samverka med kommunen. Denna form av samarbete är viktigt bl.a. som ett sätt att utveckla nya former av social ekonomi.

När kommunen planerar att utveckla verksamheter som inte självklart ska organiseras inom kommunens förvaltningar ska kommunen överväga om IBO kan vara en alternativ utförare. När ett sådant övervägande är aktuellt ska kommunledningen informeras. Därefter avgörs vilken form av överenskommelse med eller utan upphandling som krävs. Alternativet upphandling kräver att det finns eller tas ett nytt principbeslut om detta i kommunstyrelsen för den aktuella verksamhetsformen.

För att underlätta samarbete utvecklas en handbok gemensamt inom förvaltningarna och i dialog med IBO. Viktiga moment som ska ingå i handboken har identifierats under arbetet med principerna. De redovisas i bilagan till principerna.

Gemensamma principer och förhållningssätt

Dialog

Överenskommelsen mellan Botkyrka kommun och IBO har arbetats fram i dialog mellan parterna och har antagits av kommunfullmäktige och Plattformen. Den är utgångspunkt för det fortsatta samarbetet och följs upp årligen i dialog mellan parterna.

Relationen mellan kommunen och de idéburna organisationerna ska präglas av ansvar och ömsesidighet och tillvarata bådas perspektiv och kompetens. Samarbetet mellan kommunen och idéburna organisationer ska ske i dialog på alla nivåer i kommunen.

- Dialog är grunden för samverkan
- Kommunen och IBO är överens om att ha dialog så snart en part önskar det.
- Dialogen förutsätter att parterna möts med respekt för varandras olika uppdrag och förutsättningar.
- Dialogen kan omfatta allt från principerna, över välfärdens och samhällets utveckling, till konkreta frågor om samarbetet.

Demokrati

Samverkan mellan kommunen och idéburna organisationer ska präglas av balans mellan representativ demokrati och deltagardemokrati. Respekt för demokratiskt fattade beslut inom den representativa demokratin åtföljs av respekt för idéburna organisationers unika roll i utvecklingen av deltagardemokrati inom kommunens utvecklingsarbete, beslutsfattande och demokratiarbete.

De idéburna organisationerna har som röstbärare/opinionsbildare en viktig roll. De kan representera utsatta grupper och grupper som saknar inflytande. Organisationerna förstärker demokratin genom att ge de demokratiskt svagaste grupperna röst.

- Kommunen styrs genom sina förtroendevalda som väljs av invånarna i allmänna val.
- De förtroendevalda har gått till val på att genomföra olika program för invånarnas behov.
- Kommunens verksamhet är målstyrd och bygger på värderingar som uttrycks i lagar, konventioner och politiska beslut.
- IBO är en grundläggande del av det civila samhället och deltagardemokratin.
- IBO:s verksamhet är ett stöd för den representativa demokratin och bidrar till utvecklingen av demokratin i stort.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

- IBO fostrar nya generationer i demokratiska värden och ger redskap för att ta del i demokratin.
- Ett grundvillkor är att organisationerna ska vara demokratiskt uppbyggda, följa demokratiska principer och gällande lag samt erkänna varje människas lika värde.
- Att erkänna varje människas lika värde innefattar att verka för jämställdhet mellan män och kvinnor och för att motverka alla former av diskriminering.

Öppenhet och insyn

En grundsten i demokratin är tilliten till människans vilja och förmåga att bidra till samhällets utveckling på olika sätt. De idéburna organisationerna erbjuder många vägar till ett sådant engagemang som är av avgörande värde för samhällsutvecklingen.

För att så många som möjligt ska kunna engagera sig i befintlig eller nytillkommen verksamhet, och för att förtroendet för denna ska vara så stort som möjligt, krävs tillgänglig information och öppenhet i såväl offentlig som i ideell sektor.

- Kommunen och IBO är överens om att visa öppenhet och ge insyn.
- IBO:s öppenhet och insyn får inte skada medlemmarnas, brukarnas eller föreningens intressen.

Självständighet och oberoende

Samverkan mellan kommunen och idéburna organisationer ska präglas av ömsesidig respekt mellan det offentliga och de idéburna organisationerna utifrån respektive parts uppdrag. De idéburna organisationerna styrs av sina egna medlemmar i en inre demokratiska process.

- Enligt grundlagen är varje medborgare gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet.
- IBO är både en förutsättning och ett uttryck för ett öppet och demokratiskt samhälle.
- IBO formulerar sitt uppdrag i samhället utifrån sin värdegrund.
- IBO:s primära uppdragsgivare är medlemmarna.
- IBO har en självständig ställning gentemot den offentliga sektorn.
- De idéburna organisationerna kan ha en kritiskt granskande roll som röstbärare och opinionsbildare utan att riskera samverkan eller sitt ekonomiska stöd i förhållande till det offentliga.
- De villkor som sätts upp i överenskommelser ska begränsas till det som är nödvändigt i förhållande till syftet.

Kvalitet

De idéburna organisationernas verksamheter är i grunden till för medlemmarna och de kvalitetskrav dessa sätter upp. När en idéburen organisation tar på sig ett uppdrag från kommunen utöver sin basverksamhet så tillkommer kvalitetskrav från kommunen. De ska inte inkräkta på basverksamheten. Så långt det är möjligt för syftet med den nya verksamheten ska de också tillåta att organisationens egna värden och mångfald bidrar till genomförandet. Det ligger också ett ansvar på de idéburna organisationerna att inte ta på sig uppdrag som kommer i konflikt med den egna inriktningen.

- IBO definierar kvalitén i sin egen verksamhet i förhållande till uppdraget från medlemmarna.
- När IBO utför uppdrag från kommunen ska organisationen följa de krav på kvalitet som ställs av kommunen.
- Uppdragsverksamhet ska inte urholka eventuellt tidigare givet organisationsstöd som idéburen organisation uppbär för sin inre demokratiska process eller för sin opinionsbildning.
- IBO kan redovisa den särart och kvalitet som man därutöver bidrar med, bl.a. som ett bidrag till utvecklingen av samhället.
- Kommunen och IBO söker gemensamt former för uppföljning och utvärdering som fångar IBO:s särskilda mervärde.
- Ingångna överenskommelser ska följas.

Långsiktighet

För att säkra de idéburna organisationernas långsiktiga möjligheter att vara en positiv kraft i samhället är resursfrågorna av central betydelse. Principerna för hur resurser fördelas ska var lättbegripliga och stabila över tiden.

- Principerna är utformade för och ska användas så att de är hållbara över tiden.
- I överenskommelser ska parterna söka villkor som är förutsägbara och som gör det möjligt att planera långsiktigt.

Mångfald

Begreppet mångfald betyder i detta sammanhang att samhället välkomnar idéburna organisationer med olika värdemässiga eller metodologiska utgångspunkter. Människor har olika behov och därför behövs den mångfald och valfrihet som kan erbjudas genom att verksamhet bedrivs både av den offentliga sektorn och av de idéburna organisationerna. Där många idéburna verksamheter får växa, skapas utrymme för nya lösningar.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

- Ett av kommunens övergripande mål är att främja mångfald.
- Samfällt representerar IBO många människor med en mångfald av bakgrunder, kunskaper och åsikter.
- IBO:s mångfald ger möjlighet att hitta och utveckla nya idéer.
- IBO kan bidra till en fortsatt utveckling av välfärdstjänster.
- IBO kan inkludera människor i samhället där den offentliga verksamheten har svårt att nå fram.
- Kommunen och IBO ska särskilt arbeta för att nå människor som är underrepresenterade i beslutsfattandet.

Utveckling

Dialogen mellan kommunen och de idéburna organisationerna syftar också till att driva ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Det konkretiseras vid lämpliga tillfällen i olika åtaganden.

Kommunen och IBO ska:

- utbyta erfarenheter och kunskap kring IBO:s roll och söka nya utvecklingsområden.
- i samarbete utveckla nya verksamheter och metoder.
- i samarbete söka beprövade metoder som visat sig ge önskad effekt.
- beskriva mervärdet i verksamheter drivna av IBO
- söka externa medel för utveckling av verksamhet
- verka för en hållbar utveckling av Botkyrka.

Därutöver ska kommunen

- stimulera nya aktörer att utveckla sina idéer.
- stimulera tillväxt av nya sociala företag inom den sociala ekonomin.

Dessa principer för samarbete och överenskommelser mellan idéburna organisationer och Botkyrka kommun har antagits av kommunfullmäktige i Botkyrka och av Plattformen för Idéburna Organisationer i Botkyrka.

Botkyrka kommun

Jens Sjöström
Kommunstyrelsens vice ordförande

Plattformen för Idéburna
Organisationer i Botkyrka

Mats Wähleman
Ordförande

Raoul Hansson
Vice ordförande

Bilaga   Att omsätta principerna i handling

Vägar för dialog mellan IBO och kommunen

IBO har flera ingångar till kommunens förvaltningar.

- Utgångspunkten är att nämnderna/förvaltningarna har egen kompetens att sköta alla kontakter med IBO som man åtagit sig inom sitt ansvarsområde.
- Det kompletteras med att kommunledningsförvaltningen ansvarar för kontakterna med IBO kring hur principerna fungerar.
- Genom kommunens kontaktcenter kan organisationerna få enklare information och hänvisning till rätt handläggare.
- Medborgarkontoren fungerar som första ingång för organisationer som är osäkra på vem man ska kontakta och vill ha personlig kontakt.
- På medborgarkontoren finns också områdesutvecklarna som är kanal till områdesgrupperna som har ett uppdrag att ge IBO plats i områdesutvecklingen och olika partnerskap.
- Arbetsgruppen med förvaltningsrepresentanter arbetar vidare med handboken.

Vid lämpliga tillfällen ska en avstämning ske mellan kommunen och IBO av hur principerna fungerar i det dagliga arbetet.

Åtaganden och uppdrag

I det kommunala styrsystemet är ett åtagande direkt relaterat till de mål som styr verksamheten. Åtagandena dokumenteras i nämndernas ettårsplaner och formuleras i konkreta åtgärder. Samma betydelse av begreppet används här.

När en fråga behöver utredas mer kan ett uppdrag ges genom ett politiskt beslut.

När IBO gör ett åtagande så får det ske i den form som passar organisationernas arbetssätt.

Konkreta åtgärder

Det konkreta genomförandet av olika åtgärder sker i samverkan mellan berörd del av IBO och respektive nämnd/förvaltning. Det sker med ledning av principerna i detta dokument.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Utvecklingsåtaganden

IBO och Botkyrka kommun har med detta dokument lagt en grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. Meningen är att principerna ska gälla under flera år och följas upp årligen. Frågor av mer praktisk natur dokumenteras i en "handbok". Den utvecklas i samarbete med IBO och uppdateras vid behov.

I det gångna arbetet har ett antal konkreta utvecklingsfrågor identifierats som kräver särskilda uppdrag. De redovisas i tjänsteskrivelsen som följer detta dokument fram till beslut.

Ramar för kommunens samarbete med organisationerna

Kommunens politiskt beslutade verksamhet består i att utföra tjänster till invånarna. I det ingår också att förmedla kunskap på många olika områden. Verksamheten är målstyrd och bygger på värderingar som uttrycks i lagar, konventioner och politiska beslut. Allt från skola och äldreomsorg till kommunens arbete för hållbar utveckling och jämställdhet mellan kvinnor och män inryms i detta.

De ekonomiska ramarna för vilka insatser som kan rymmas i kommunens samarbete med IBO avgörs genom politiska beslut i kommunfullmäktige och nämnder.

Kommunens stöd till och samverkan med IBO har inte till syfte att minska kommunens kostnader och inskränker inte kommunens ansvar för den sociala välfärden och för att garantera kommuninvånarnas rättigheter.

Formen av samarbete kan variera efter behov och avgörs av ansvariga nämnder, inom de ramar kommunfullmäktige har beslutat. Den praxis som utvecklats med att låta föreningar driva vissa former av verksamhet är bra att bygga vidare på. Det innebär inte att regelmässigt ersätta kommunal verksamhet.

I de fall som kommunen stöder verksamhet som drivs med anställd personal förutsätts att verksamheten uppfyller krav på att vara en bra arbetsgivare.

Kommunens intresse utgår från att IBO tillför ett mervärde för invånarna genom att t.ex. nå flera människor, utveckla idéer och metoder, stärka civilsamhället och bidra med egen kraft.

Genom en kontinuerlig dialog mellan IBO och kommunen kan båda parter skapa förståelse för sina värden och de villkor man arbetar under.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Organisationerna önskar stabila regelsystem och långsiktiga överenskommelser för att kunna planera sin verksamhet. Kommunen vill så långt möjligt tillgodose detta och därigenom få tillbaka ett stabilt och långsiktigt engagemang från IBO. De uppdrag som kommunen vill lägga ut till IBO kan behöva anpassas till IBO:s förutsättningar. Stora uppdrag kan t.ex. delas upp i mindre delar.

Villkor

När kommunen ger IBO stöd i olika former eller köper tjänster av IBO så är det alltid förknippat med någon form av villkor. Ett grundvillkor är att organisationerna ska vara demokratiskt uppbyggda, följa demokratiska principer och gällande lag samt erkänna varje människas lika värde.

Villkoren ska begränsas till det som är nödvändigt i förhållande till syftet med kommunens stöd. Villkoren kommer att variera beroende på syftet, från schematiska till detaljerade krav på de tjänster som utförs. Syftet kan variera, från att stödja existensen av organisationer som en del av det civila samhället till att köpa tjänster för tredje mans räkning inom kommunens myndighetsansvar. Syftet kan också vara att rikta resurser till särskilda frågor eller målgrupper.

I kommunens verksamheter sker ett val mellan olika insatser eftersom resurserna är begränsade. Beslutsprocessen sker på flera nivåer och i olika nämnder och är svår att överblicka för SE. Kommunen ska sträva efter att i dialog med IBO göra den så tydlig som möjligt.

En modell har utvecklats där de olika formerna av överenskommelser beskrivs i en trappa som startar i mycket generella villkor och åtaganden och slutar i upphandlade uppdrag där villkor och åtagande är detaljerade. Trappan finns i slutet av bilagan och utvecklas vidare i handboken.

I alla överenskommelser behöver också specificeras vilken rapportering och uppföljning som krävs. Hur omfattande den är blir direkt beroende av villkoren och åtagandena d.v.s. de hamnar i samma trappa.

Kommunens utgångspunkt är att inte ställa upp mer villkor än syftet och åtagandet kräver. Syftet, villkoren/uppdraget och åtagandet dokumenteras i en gemensam överenskommelse eller avtal vid upphandling.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Typer av samarbete och överenskommelser

Principerna är grund för samarbetet. Följande huvudformer av överenskommelser mellan kommunen och IBO har identifierats:

- samarbete
- bidrag
- uppdrag med bidrag och kostnadsersättning
- avtal efter upphandling

De har placerats in i en trappa efter syftet med verksamheten och de därmed förknippade villkoren. Tanken är att ge en gemensam struktur för samarbetet och överenskommelserna mellan förvaltningarna och IBO.

I den följande bilden har en trappa lagts in. Grovt sett i tre delar för IBO:

- driva egen verksamhet,
- komplettera/förstärka kommunal verksamhet eller
- sköta (alternativ drift) kommunal verksamhet.

Det finns också en uppdelning i upphandling eller bidrag/ersättning. Nivå 5 baseras på upphandling. Den kan ske med eller utan en ambition att öppna upphandlingen för organisationer inom den sociala ekonomin genom storleken på uppdragen och/eller genom sociala villkor. Ett non-profit företag kan naturligtvis också lägga anbud i vilken upphandling som helst som man har kapacitet att åta sig.

En organisation kan ha flera nivåer av verksamheter samtidigt t.ex. medlemsverksamhet och ett uppdrag att komplettera kommunal verksamhet.

De fackliga organisationerna i kommunens verksamheter är en part som behöver tas med i tidigt skede i de fall arbetet kan komma att påverkas i de samarbetande enheterna när ett nytt samarbete planeras med IBO.

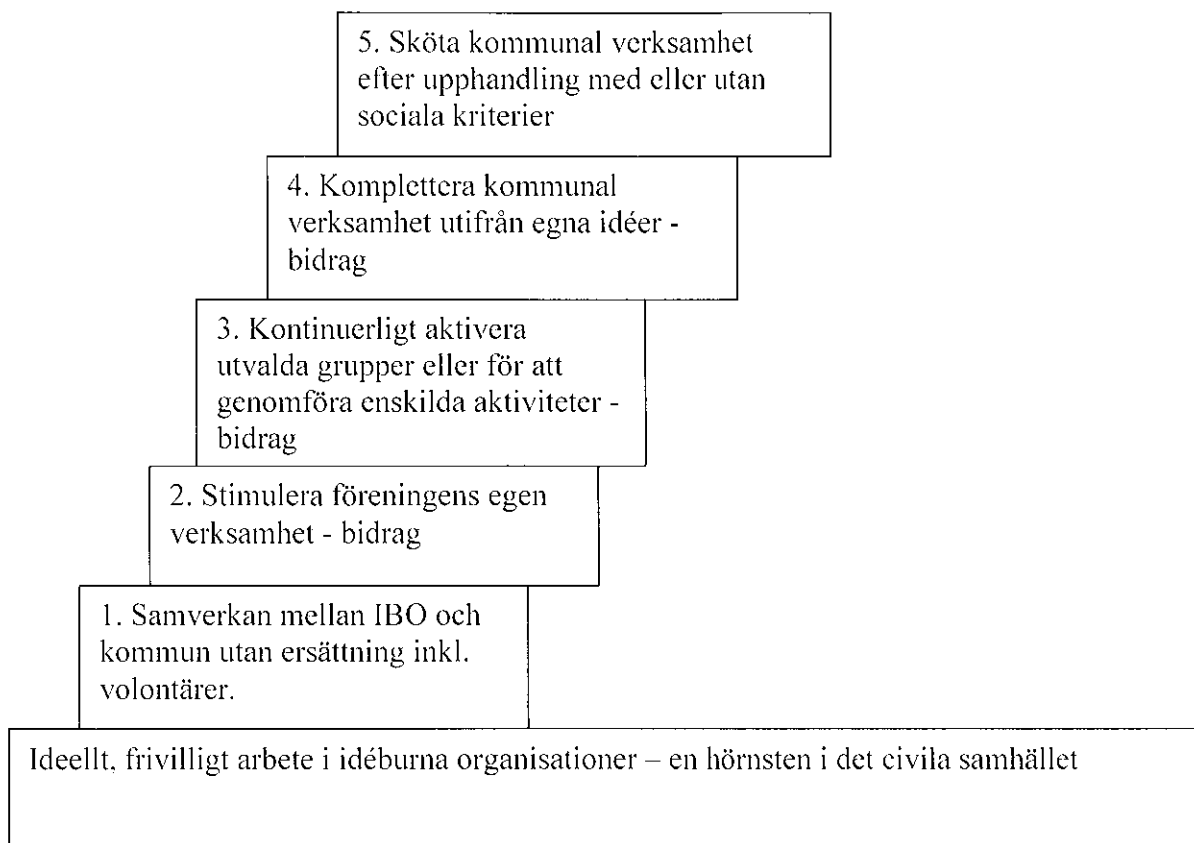
Syftet är att öka genomskinligheten för alla parter. Trappan är inte en rättighetslista där bidrag beviljas automatiskt om en verksamhet passar in på ett trappsteg. Ansökningar behandlas individuellt med utgångspunkt i de riktlinjer som gäller för respektive nivå.

Det finns ingen ambition att verksamheter ska sträva uppåt till nästa steg. Trappan illustrerar bara att villkoren och de formella kraven ökar ju längre upp man kommer. Dessutom visar den att vid en viss nivå måste en regelrätt upphandling ske som sedan regleras i ett avtal. En mer detaljerad beskrivning av varje steg finns i den handbok som kompletterar spelreglerna.

2009-03-06

Dnr KS/2005:392

Båda parter behöver följa upp verksamheten för att se om syftet uppnås. Detaljeringsgraden i uppföljningen är proportionell mot villkoren. Vid upphandling och avtal ställs särskilda krav på uppföljning.

Några begrepp

Den kommunala verksamheten styrs genom den representativa demokratin och de demokratiskt utsedda förtroendevalda som fastställer kommunens uppdrag. När ideella och frivilliga organisationer i det civila samhället engagerar sig i samhällsutvecklingen utgör de en del av demokratin som brukar kallas deltagardemokrati.

Den sociala ekonomin/idéburna organisationer (SE/IBO) är ett samlingsnamn för alla frivilliga och ideella organisationer samt sociala företag. Ett sätt att definiera social ekonomi kan lånas från en statlig rapport om den tredje sektorn från 1999³.

”Med social ekonomi avses organiserade verksamheter som primärt har samhälleliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheten inom den sociala ekonomin har allmännytta eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.”

I detta dokument används båda begreppen, social ekonomi och idéburna organisationer. Begreppet idéburna organisationer markerar att det handlar om konkreta parter i samhällslivet. De bygger i sin tur upp den sociala ekonomin. Begreppet den sociala ekonomin är mer abstrakt och utgår mer från former och förhållningssätt.

Vi behöver hålla öppet för de två begreppen eftersom de dyker upp parallellt i olika officiella sammanhang. I handboken finns en genomgång av alla begrepp som används i detta sammanhang.

---

³ Rapport från en arbetsgrupp på kulturdepartementet ”Social ekonomi en tredje sektor för välfärd, demokrati och tillväxt”.